

Διήγημα

ΟΜΙΚΡΟΣ ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΟΣ

ΚΛΕΙΤΟΥ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗ

Έκπαιδευτικού

Έντεκα χρόνων θάναι τώρα ο Κωστάκης. Άνοιξη. Θάπαιρνε τους φίλους του και θά ξανοιγόταν στους κάμπους. Χαρά θετού αυτή ή έποχή στο χωριό του Κωστάκη. Οί λαλέδες, τὰ μαπσοκόριδα, οί παπαρούνες, οί πετεινοί όμορφάινουν τή πλάση. Οί λεμοναυθοί θάστελλαν παντού τις μυρωδιές. Θάκαυβε πολλά λουλούδια ο Κωστάκης, θάκαυμε πολλές άνθοδέσμες και θά γέμιζε τὰ θάξα των τάξεων του σχολιού του. Μά τή πιο μεγάλη άνθοδέση με μυρωδάτα άσπρια μαπσοκόριδα θά τήν έκανε για τή μανούλα του. Τήν αγαπούσε πολύ. Τι ώραια ή ζωή! Τι ώραια ή φύση! Χαρές, τρέλλες, παιγνίδια στα στενά δρομάκια, στους κάμπους του χωριού.

Ό μικρός Κωστάκης. Πέντε χρόνων ήτανε. Τόσο δά παιδάκι. Μαύρος Ίούλιος 1974. Ό Κωστάκης χάθηκε. Όλοι τον άναζητούν. Πρώτη ή μάνα του. Που είναι το παιδί μου;

Ό καταυλισμός δέν είναι μακριά από τήν πρωτεύουσα. Τρία μόλις χιλιόμετρα. Πολλά άντίσκηνα και παράγκες. Ό κυρά Καλομοίρα, ή μάνα του Κωστάκη, μόλις γυρνά στο «σπίτι» της. Και σήμερα άκόμα μια άπογοήτευση. Πήγε κάτω στην πόλη να μάθει νεώτερα για το παιδί της. Πάνε τώρα έξη χρόνια και δέν ξέρει τι γίνεται το χρυσό της. Είναι βεβαία ότι ζει το παιδί της και προσπαθεί να το βρει. Δέν αφήνει πόρτα που να μη τή κτυπήσει. Ξέρει ποιές πόρτες να κτυπήσει. Έκει που θρίσκονται και οί άλλοι άγνωστοί. Στο βορρά. Κι' όμως έξι χρόνια τώρα βρίσκει κλειστές τις πόρτες.

Ήταν μια χαρούμενη οίκογένεια, ή Καλομοίρα, ο άντρας της και τα τέσσερα παιδιά τους, δυο άγόρια και δυο κορίτσια. Ό μικρότερος ο πεντάχρονος Κωστάκης. Ό μικρός χαρόταν να παίξει στους δρόμους του χωριού του στη περιοχή τής Μεσαριάς. Χωριό με ιστορία, κέντρο παλαιού βασιλείου. Χωριό με άνοικτους όρίζοντες, έδινε εύτυχία και χαρά στους άπλοϊκούς κατοίκους του. Χαρές έλπίδες και στο μικρό Κωστάκη.

Κι' όμως κάποιο ηρωικό, κάποιο ήλιο, τα μερωμένα στάχυα σκόρπισε το μαύρο φύσημα του βάρβαρου Άτίλα. Ματωμένα χέρια άπλωναν κι' έσφαζαν, άτίμωσαν κι' έρήμωσαν. Τή χιλιόχρονη ζωή έρχότανε να σθήσει ή θρησκεία του τσεκουριού και του μαχαιριού.

Βάρβαροι με τ' αλέτρι του μίσους μπήκαν φουστάτα στο χωριό. Πυροβολούν τα πάντα και τους πάντας. Το αίμα ποταμός. Μπήκαν και στο σπίτι της κυρά Καλομοίρας. Ό πατέρας πέφτει νεκρός μπροστά στα μάτια των άλλων. Κι' ο μικρός Κωστάκης πέφτει από πάνω του με μια σφαίρα στο γόνατο.

✱

Άνθρώπινα δικαιώματα. Είκοστός αιώνα. Ήνωμένα Έθνη!

✱

Ή μητέρα με σπαραγμό άρπάξει το παιδί στην άγκαλιά της και άλαφιασμένη τρέχει έξω φωνάζοντας. Προσπαθεί να σώσει τους ζωντανούς. Τους νεκρούς τους ά-

φθίνει. Ένα τζιπ σταματάει. Ένας άξιωματικός κατεβαίνει. Το δράμα τόν συγκινησε φαίνεται. Θά ήταν και από καλό γάλα θυζαγμένος. Διατάζει τους στρατιώτες να μεταφέρουν το παιδί στο νοσοκομείο. Τέσσερεις στρατιώτες στο τζιπ. Η μητέρα κοινοστέκεται λίγο. Όμως δεν έχει άλλη έκλογη. Το πλησιέστερο νοσοκομείο βρίσκεται κάπου δεκαπέντε χιλιόμετρα μακριά.

Είναι Καλοκαίρι. Ο Κωστάκης φοράει μόνο μια φανελλίτσα και τη κιλότα του. Ντρέπεται. Λέγει στη μαμά του να τον σκεπάσει. Άκόμα ζητά νερό. Διψάει. Είναι τόσο η ζέστη. Είναι και το τραύμα. Η μητέρα του δίνει λεμονάδα.

Το παιδί ρωτάει τη μαμά του, που τους πηγαίνουν οι στρατιώτες. Φοβάται, γιατί πριν λίγο είδε κάποιους άλλους να σκοτώνουν τον πατέρα του και να τραυματίζουν τον ίδιο. Η μητέρα του το καθησυχάζει, λέγοντάς του πως πηγαίνουν να εξετάσει ο γιατρός το πόδι του.

Το παιδί είναι τώρα μισοκοιμισμένο. Μιλά μοναχό του. Πολλά ή μάνα δεν ξεχωρίζει. Όμως μερικές φράσεις της κάνουν εντύπωση. Τις ξεχωρίζει και τις θυμάται.

—Μαμά γιατί μάς πυροβόλησαν; Τι κακό κάναμε; Στο σχολείο οι δασκάλοι μάς έλεγαν ότι είναι κακό πράγμα ο πόλεμος. Γιατί σκότωσαν το πατέρα; Ο μικρός είπε κι άλλα γιατί. Μ' ένα παράπονο τὰ ξεστόμιζε. Και οι τέσσερεις στρατιώτες άκούουν μα δεν καταλαβαίνουν. Όμως στο βλέμμα τους το λυπημένο φαινόταν ότι ένοιωθαν. Ένοιούσαν το δράμα και την άδικία. Ένα άθωο πεντάχρονο παιδάκι κτυπημένο από σφαίρα. Μπορούσε και να άγανακτούσαν. Αν μπορούσαν θά φώναζαν στους άφέντες τους ναρθούν να δούν αυτή τη γή που πλέει στο αίμα. Σε κάθε γωνιά να φυτρώνει ένας τάφος. Μα σε κάθε τάφο κοιμάται ένα όνειρο, σε κάθε όνειρο πρέφεται μια έλπίδα.

Το τζιπ φτάνει έπιτέλους στο «νοσοκομείο». Ένα κινηματοθέατρο ονομάστηκε

νοσοκομείο. Το παιδί τοποθετείται σ' ένα πολύ πρόχειρο κρεβάτι. Η μητέρα καθισμένη δίπλα του του κρατά το χέρι. Του δίνει κουράγιο μα και παίρνει θάρρος. Συνέχεια κουβεντιάζουν μάνα και παιδί. Ο Κωστάκης θυμάται τόν καλύτερό του φίλο, τόν Όσμάν, ένα γειτονόπουλλο του τής ίδιας ηλικίας. Πάντα άχώριστοι. Μόνο τήν ώρα τής προσευχής χώριζαν, για να πάει ο Κωστάκης στην έκκλησία τής Παναγιάς και ο Όσμάν στο τζαμί. Ήταν πολύ κοντά έκκλησία και τζαμί. Λένε πολλά μάνα και παιδί. Λες και νοιώθουν ότι πλησιάζουν οι στιγμές του άποχωρισμού.

Η κυρά Καλομοίρα σηκώνει το σεντόνι να δει πως πάει το τραύμα. Μα τί να δει. Το γυμνό σώμα του παιδιού κολυμπούσε στο αίμα. Φωνάζει σπαρακτικά. Τρέχουν γιατροί και νοσοκόμοι. Η μάνα λιποθυμάει. Τήν παίρνουν. Είχε θραυδιάσει. Προσπαθεί να κοιμηθεί σε μια γωνιά σ' ένα γειτονικό σπίτι. Κοιμάται κι όνειρεύεται. Συνέχεια στο μυαλό της είναι ο Κωστάκης λουσιμένος στο αίμα. Κι όμως βλέπει το παιδί της να μεγαλώνει ξαφνικά να γίνεται άντρας. Δυνατός, άτρόμητος, άγωνίζεται για τή λευτεριά τής πατρίδας του. Άγωνίζεται για τὰ ανθρώπινα δικαιώματα. Μάχεται για τὰ δικαιώματα του παιδιού, που τόσο τραυματίστηκαν μέσα στο μικρό Κωστάκη.

Άρχίζει να χαράζει. Η μητέρα ξυπνά. Πρώτο της μέλημα να τρέξει να δει το παιδί της. Να μάθει πως πέρασε το δράδυ. Δεν τήν αφήνουν. Το τζιπ είναι ξετοίμο να τήν μεταφέρει πίσω. Ξεφωνίζει. Ίκετεύει. Που να πάει και να αφήσει μοναχό του ένα τραυματισμένο πεντάχρονο παιδάκι; Τίποτα. Οι διαταγές είναι άυστηρές. Τής λένε μόνο ότι το παιδί είναι καλά και θά τής το φέρουν πίσω μόλις άναρρώσει. Άνακουφίζεται λίγο.

Πέρασαν σχεδόν έξι χρόνια από εκείνη τή καταραμένη μέρα του Ίούλη. Έξι όλόκληρα χρόνια γιομάτα δάκρυα, γιομάτα άγωνία.

—Που να βρίσκεται το παιδί μου; Είναι ζωντανό ή νεκρό. Γιατί δεν μου λέ-

νε; Έγώ είμαι βεβαία ότι ζει. Πού τὸ ἔχουν ὄμως; Μοῦ εἶπαν ὅτι ὁ γιατρός θὰ τὸ πῆρε μαζί του στὴ ξημητιά, ὅταν ἔφυγε ἀπὸ τὰ μέρη μας, γιὰ νὰ τὸ μεγαλώσει. Ἦταν τόσο ὁμορφο τὸ παιδάκι μου. Καὶ τόσο καλό. Παρακαλῶ τὸ Θεὸ νύχτα - μέρα νὰ δίνει χρόνια στὸ γιατρό καὶ στὴν οἰκογένειά του. Τώρα ὁ Κωστάκης μου θὰ εἶναι ἔντεκα χρονῶν. Βέβαια, μπορεῖ νὰ ξέχασε τὴ λέξη μητέρα. Μπορεῖ νὰ φωνάζει τὴ λέξη μητέρα σὲ ἄλλη γλῶσσα. Βλέπεις ὁ γιατρός μιλάει ἄλλη γλῶσσα. Ὅμως δὲν πειράζει. Ὅταν θὰ γυρίσει τὸ χρυσό μου, θὰ τοῦ μάθω ξανά νὰ μὲ φωνάζει μητέρα. Θὰ τοῦ θυμίσω τὰ παιδικὰ του χρόνια, τὰ ὄνειρα ποὺ κάναμε μαζί. Θὰ τὰ θυμηθεῖ ὅλα. Εἶμαι σίγουρη. Μόνο ἢ ἀγωνία μὲ τρώει. Γιατὶ δὲν μοῦ λένε ποῦ βρίσκεται, νὰ πάω γονατιστὴ νὰ τὸ δῶ. Νὰ τὸ σφίξω καὶ πάλι στὴν ἀγκαλιά μου. Εἶναι καὶ τὸ μωρό μου σ' ἓνα κατάλογο δυὸ χιλιάδων ἀγνωσμένων. Ἐχω τὸ δικαίωμα νὰ ξέρω ποῦ βρίσκεται τὸ παιδάκι μου, ζωντανὸ ἢ νεκρό. Κι' ἐκεῖνο τὸ μικρὸ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ξέρει ποῦ εἶναι ἡ μάνα του, νὰ μεγαλώσει κοντὰ της, κοντὰ στὰ ἄλλα του ἀδέλφια.

Σπαιράζει ἡ καρδιά σου ἀκούοντας τὴ μάνα νὰ διηγεῖται. Τόση πίστη, τόση ἐλπίδα. Δάκρυα δὲν βλέπεις. Φαίνεται στέρσιμον.

Κοιμάται ἡ μάνα. Κοιμάται κι' ὄνει-

ρεύεται. Δὲν ξέρει πότε ὄνειρεύεται καὶ πότε εἶναι ζύπνια. Βλέπει τὸν Κωστάκη της νὰ τρέχει καὶ νὰ ρίχνεται στὴν ἀγκαλιά της. Μεγάλωσε. Σφίγγει τὴ μάνα του, καὶ τὶς σκουπίζει τὰ δάκρυα. Τὴν καλεῖ μὲ τὴ γλυκεῖα λέξη «μητέρα». Μάνα καὶ παιδί σιγοκουβεντιάζουν, ὅπως ἐκείνη τὴ μαύρη μέρα τοῦ Ἰουλίου ποῦ ξανακουβεντιάσαν, γιὰ τελευταία φορὰ, στὸ κρεββάτι τοῦ πόνου στὸ «νοσοκομεῖο».

—Μάνα, μὴ κλαῖς, θὰ γυρίσουμε στὴ σκλαβωμένη γῆ μας. Τὸ θιός μας θὰ ξαναφτιάξουμε καὶ πάλι ἀπ' τὴν ἀρχή. Κι' ἂν μᾶς χάλασαν τὸ σπίτι μας θὰ τὸ ξανακτίσουμε. Καὶ στὴν αὐλή του ὀλόκληρος θὰ λουλουδίσει ὁ κήπος. Θὲ νὰ ξανάρθει ἡ ἄνοιξη στοὺς κάμπους καὶ στὰ δέντρα. Θὰ ξημερώσει μάνα. Θὰ ξανασκάψουμε τὰ χωράφια μας. Ἡ φύση θάναί ἓνα χαμόγελο δικό μας. Θὰ πρασινίσουν οἱ κάμποι καὶ θὰ πλημμυρίσουν κατακόκκινες παπαρούνες. Κι' ὁ φίλος μου ὁ Ὅσμᾶν θὰ ξαναγυρίσει κι' ἐκεῖνος στὸ σπιτάκι του καὶ θὰ τρέχουμε στὰ χωράφια νὰ κάνομε ἀνθοδέσμες μὲ λαλέδες καὶ ματσικόριδα.

Ἐνα χαμόγελο ἀνθεῖ στὸ χαροκαμένο πρόσωπο τῆς μάνας. Εἶναι σίγουρη ὅτι ὁ Κωστάκης θὰ γυρίσει. Φέτος εἶναι τὸ ἔτος παιδιοῦ. Δὲν μπορεῖ, πρέπει νὰ μάθει γιὰ τὴν τύχη τοῦ μικροῦ ἀγνωσμένου, τοῦ λατρευτοῦ παιδιοῦ της.